

VALLA JUHTIMINE

- Vallavalitsuse ja volikogu suhtlemine vallakodanikega on sõbralik ja avatud. Vallaametnik on asjatundlik ja koostööaldis.
- Juhtimisel on esmatähtis kõigi piirkondade **tasakaalustatud areng** ja **teenuste kättesaadavus** nii väikekülades kui keskustes.
- Saue linna kui keskuse rolli esile toomiseks ehitame esmajärjekorras valmis uue vallamaja.
- Toetame **kaugtöö võimaluste rakendamist**, tagades samaaegselt elanikele teenuse parema kättesaadavuse ja ametnikele võimalikult vähese ajakulu töö ja kodu vahel liikumisel.
- Käesoleva valitsemiskava alusel on valimisliidu Koostöö-Meie Vald vallavanema kandidaat Andres Laisk, kes on tõestanud end võimeka juhina ning kelle juhtimisel on tänane Saue vald teinud läbi suure arengu.

VALLA FINANTSJUHTIMINE

- Eelarveprotsessis rakendame kaasamist ja tänastele keskustele täiendava **eelarve-autonoomia** võimaldamist. Toetame kogukonnakeskuste eelarvelist iseseisvust.
- Hoiame valla rahaasjad korras. Meil on erialase hariduse ja pikaajalise eduka omavalitsuskogemusega juhid.
- **Investeerime julgelt**, toetudes tugevale eelarvele, kuid ebamõistlikke riske võtmata.

VALLA ARENGUMUDEL, KOOSTÖÖ & KAASAMINE

- Vald peab arenema terviklikult ja tasakaalustatult, ühtegi huvigruppi eelistamata. **Keskendume uue väärtuse loomisele.**
- Valla areng toetub alati kaasavalt väljatöötatud strateegiadokumentidele.
- Kaasame piirkondlikke ühinguid kui kogukondade esindusi ning nende juhte kohaliku elu küsimuste lahendamisel.
- Teeme valla ettevõtjatele atraktiivsemaks, et tõsta elatustaset ja tuua elanikeni rohkem teenuseid.
- Väärtustame püsivat ideekorjet ja ettepanekute sisulist arutelu.

PLANEERIMINE, EHITUS & MAAKORRALDUS

- Koostame valla territooriumi hõlmava uue üldplaneeringu, mis arvestab piirkondade eripärasid.
- Loomme Saue linna keskusalala arengukava järgmiseks 25 aastaks, kavandades linna arengusuunad praegusel territooriumil ning laienemise tänastest piiridest väljapoole.
- Koostame ühiselt naaberomavalitsustega valla **liikuvuskava**, mis on aluseks inimeste liikumise (sh ühistranspordi ja kergliikluse) otstarbekal ja säästlikul planeerimisel.
- Loomme eeldused **mõnusate elukeskkondade** tekkeks. Ehitusõiguste andmisel arvestame üldplaneeringut. Tagame arenduspiirkondades ühiskondlike ehitiste ja avaliku ruumi, sh. haljastuse planeerimise ja väljaehitamise.
- Toetame arendustegevuse suunamist **väljakujunenud infrastruktuuriga** piirkondadesse.

TEED, TRANSPORT & SIDE

- Seisame hea valda läbivate magistraalteede hea seisukorra, loogilise planeerimise ja ümberehituse eest, et oleks tagatud **hästitoimivad liikluslahendused**.
- Parandame äärealade ja hajakülade seotust lähimate tõmbekeskustega **paremate kergliiklemisvõimaluste** loomise kaudu. Rajame Riisipere alevikku kergliiklustee. Kavandame ja ehitame sobilikud kergliiklusteed jalgrattaga, ratastoolidega ning lapsevankriga liikujatele. Lähtume avaliku ruumi kujundamisel eesmärgist tagada ohutu ja mugav kasutus ning võrdne kõikidele inimestele ja vanusegruppidele, sh neile, kes on piiratud toimetuleku ja liikumisvõimega.
- Investeerime kergliiklejate ohutusse, sh toetame **jalakäijate tunnelite** rajamist ohtlikesse kohtadesse (sh Kotka tee ja Instituudi tee ristmikule, Pärnu mnt ja Tallinna ringtee Kanama liiklussõlme piirkonda).
- Ehitame koostöös Maanteeametiga ühendustee Saue linnast Topi ristmiku kaudu Laagrisse.
- Toetame **Riisipere-Turba raudteelõigu rajamist** ja rongiliikluse taastamist koostöös eraettevõtjate ning riigiga ning Välja elurajooni juurde raudteepeatuse rajamist.
- Kaasajastame Pärnasalu ja Vana-Keila maantee ristmiku **Saue linnas muutes liiklemise ohutumaks**. Rekonstrueerime ja haljastame peatänavale kohaselt Tule tänava.
- Pöörame enam tähelepanu elamispiirkondade, asulate ning endiste aiandusühistute alade (nt Laitse, Maidla) ühendusteede ja **siseteede tolmuvabaks ehitamisele**.
- Ühistranspordi prioriteetseks valdkonnaks on eri transpordiliikide sidumine **võrgustikku „pargi ja sõida“** lahenduste ja etteveoliinide kaudu. Vallaelanik peab pääsema mugavalt keskusesse ja pealinna maksimaalselt ühe ümberistumise ja ühe piletiga.
- Tagame **tasuta rongiliikluse vallaelanikele** valla kõikide rongijaamade vahel.
- Tagame vallaelanikele **tasuta bussisõidu valla õpilasliinidel**.
- Toetame mõistliku hinnaga iga inimeseni jõudva **ülikiire interneti** taristu rajamist.

TURVALINE ELUKESKKOND, LOODUS & KESKKONNAHOID

- Saue vald on keskkonnasõbralik ja kaasaegsetele energiasäästu lahendustele orienteeritud omavalitsus. Avalikus kasutuses hoonetes eelistame võimalusel alati **madala energiavajadusega** lahendusi.
- Peame oluliseks vähendada sõltuvust ühest kütteliigist, toetades asumite kaugküttesüsteemides (eelkõige Saue linnas) kohalike **biokütustega** töötavate ja odavamate tehnoloogiate kasutusele võttu.
- Rekonstrueerime vee- ja kanalisatsiooni ning sadeveesüsteeme probleemsetes piirkondades, rajame sobivusel kohalikud puhastid või loome pargimisvõimalused. Investeeringutoetuse saamisel rekonstrueeritakse ühisvee- ja kanalisatsioonivõrk esimesel võimalusel Turba alevikus ja Laitse ning Ruila piirkonnas (ÜVK arengukava kohaselt).
- Puhastame vallas asuvate **avalike veekogude kaldad** ning ehitame välja **puhkealad tiheasulates**, kus on looduslikud eeldused jalutus- ja terviseradade tekkeks (Pääsküla jõgi, Turba tiik, Allika tiik ja Maidla paisjärv).
- Rajame avalikku ruumi **uusi parke** ning arendame välja **puhkealade võrgu**.
- Toetame **mänguväljakute loomist** igas külas ja **spordiplatside väljaarendamist** või kaasajastamist vähemalt teenusekeskuse tasandil.
- Aitame kaasa **naabrivalve** piirkondade tekkele. Tagame turvapatrullide teenuse jätkumise.
- Toetame ja väärtustame Kaitseliidu ja Naiskodukaitse tegevust Eesti kaitsevõime tugevdamisel. Teeme tihedat koostööd Politsei- ja Piirivalveametiga ja vabatahtlike päästjatega.
- **Toetame valla korteriühistuid** hoovide korrastamisel ja elukeskkonna parandamisel.

HARIDUS, NOORSOOTÖÖ & HUVIHARIDUS

- Tagame alates 3. eluaastast kõigile eelkooliealistele lastele lasteaiakoha kodulähedases lasteaias.
- Ehitame Kotka tee piirkonda vähemalt 4-rühmalise lasteaia. Ehitame uue 4-rühmalise **Riisipere lasteaia** hoone.
- Rekonstrueerime **Ääsmäe lasteaia** energiatõhusaks. Ehitame **Laitse Kirsiaia lasteaiale** neljanda rühmaruumi.
- Toetame **eralastehoidu toimimist sõimealistele** lastele teenuse pakkumiseks vallapoolse toetusega vähemalt 280 EUR kuus lapse kohta. Maksame igale 1,5 – 7-aastasele koolieelikule, kes ei käi üheski lasteasutuses, **koduse lapse toetust** vähemalt 128 EUR kuus.
- Kolme- ja enamalapseliste perede lastele tagame **tasuta lasteaiakoha**.
- Toetame majandusraskustes peresid, võimaldades tasuta lasteaiakoha ja söögi lasteaias.
- Kõik praegused põhikoolid jätkavad tööd. Tagame **õpetajatele konkrentsivõimelise palga** ja koolidele motiveeritud aineõpetajad. Tagame haridusasutustes kaasaegsed töö- ja õppevahendid.
- Ehitame Laagri-Veskimõldre piirkonda **uue kolme paralleelklassiga põhikooli** ja hiljemalt 2019. aastaks spordisaal. Jätkame **Ruila, Turba ja Kernu põhikoolide ehitus- ja arendustöid**. Ehitame valmis **Ääsmäe Põhikooli**.
- Tagame **erivajadustega lastele** võimalused hariduse omandamiseks. Lapsekeskse arengu soodustamiseks loome hariduslike tugiteenuste üksuse, kus tegutsevad sotsiaalpedagoogid, logopeedid, nõustajad.
- Toetame erakoolides õppivaid lapsi läbi **erakoolitoetuse**, võimaldamaks omandada sobivaimat ja parimat haridust.
- Pooldame valla koolides loomingulistes ainetes (kunst, muusika, kehaline kasvatus) **arvestusliku (mittenumbriilise) hindamise sisseviimist**.
- Kindlustame **tasuta koolilõuna** nii vallas kui ka vallast väljaspool õppivatele kõigile põhikooli õpilastele, kelle alaline elukoht on Saue vallas.
- Tagame haldusvaldkonna tugiteenused, et haridusasutuste juhid saaksid pühenduda koolis ja lasteaias ennekõike õppetöö korraldamisele.
- Jätkame läbirääkimisi Haridus- ja Teadusministeeriumiga **riigigümnaasiumi rajamiseks Saue valda** ning haridusvõrgustiku korrastamist 2023. aastaks kõiki osapooli rahuldaval viisil.
- Tagame **kodulähedase põhihariduse ning kvaliteetse gümnaasiumihariduse** võimalikult paljudele valla noortele.
- Toetame Saue linna muusikakooli baasil muusikalist eriharidust andva gümnaasiumiharu väljaarendamist kokkuleppel Haridus- ja Teadusministeeriumiga.
- Igas halduskeskuses on noorsootöötaja. Kaasame noori neid puudutavate küsimuste lahendamisel ning toetame noorte initsiatiivi nende ühistes ettevõtmistes. Toetame Saue noortekeskuse kujunemist ülevallaliseks noorsootöövõrgustiku kompetentsikeskuseks.
- Pakume **kaasaegset tehnika- ja IT-alast haridust alates lasteaiast** ning toetame valla haridusasutustes **digipädevuste juurutamist õppekavadesse**.
- Lähtume põhimõttest, et iga põhikooli juures peavad tegutsema vähemalt mõned **tasuta huviringid**, mille kaudu soodustatakse rahvuskultuuri säilimist ja arengut.
- Toetame Saue linna ja Laagri munitsipaalhuvikoolide jätkamist, laste õppimist erahuvikoolides ja Tallinna munitsipaalhuvikoolides, Saue Muusikakooli ja Muusikaseltsi Nissi Trollid tegevust.

KULTUUR, SPORT & VABA AEG

- Soodustame mitmekülgset kultuuri- ja sporditegevuste korraldamist ning vabaaja veetmise võimaluste mitmekesistamist kodukohale lähedases piirkonnas koostöös kogukonna organisatsioonidega. Jätkame väljakujunenud kultuuri- ja spordiürituste toetamist.
- Toetame suuremates asumites kooskäämise ja eneseharimise kohtade rajamist vastavalt arengukavale.
- Ehitame valmis **külakeskusena Ääsmäe teenusekeskuse** ja taotleme raha **Hüüru mõisa** rekonstrueerimiseks.
- Otsime aktiivselt võimalusi Saue valda **kaasaegse kino** rajamiseks.
- Toetame **eakate aktiivset seltsitegevust** ja tagame olemasolevate päevakeskuste töö jätkumise.
- Kehtestame piirkondliku kogukonnategevuse järjepidevuse toetamiseks regulaarse eelarvelise tegevustoetuse vähemalt teenusekeskuste tasandil.
- Aitame kaasa **tugeva vabäühenduste võrgustiku** tekkele, sealhulgas koordineerides ühisprojekte.

SOTSIAALTEENUSED & TERVISHOID

- Väärtustame perekonda kui esmast sotsiaalse turvalisuse tagajat.
- **Väärtustame paljulapselisi peresid** ja hoiame ära nende majanduslikesse raskustesse sattumise.
- Ehitame välja **esmatasandi tervisekeskused** (perearstikeskused) Saue linnas ja Laagris ning loome eeldused nende baasil mitmekülgsete tervishoiuteenuste pakkumiseks (apteek, hambaravi, ämmaemand, koduõendus, füsioteraapiateenused).
- Toetame **perearsti/pereõe teenuste kättesaadavuse** parandamist halduskeskuse tasandil uute tervisekeskuste toel.
- Toetame eakate ja puudega inimeste hoolekandeteenuseid. Toetame eriti **puudega laste mitmekülgset arengut** ja soodustame sellega lastevanemate jätkuva püsimise tööturul.
- Toetame **erivajadustega inimeste aktiveerimist**, kaasamist tööturule ja haridussüsteemi.
- Pakume kaasaegseid **sotsiaalkortereid** ja **munitsipaaleluasemeid** halduskeskustes.
- Tagame sotsiaaltoetuste maksmise vastavalt ühinemislepingus sätestatule.
- Tagame **erivajadusega laste varajase märkamise ja toetussüsteemi** soodustamiseks nende võimetele vastava hariduse omandamist.
- Tagame **Haiba lastekodu** järjepidevuse.

ETTEVÕTLUS, TURISM & TÖÖHÕIVE

- Oleme ettevõtjale asjatundlik partner ning toetame nutika ja **teadmistepõhise ettevõtluse** arengut.
- Hoidume ettevõtlust pärssivate kohalike maksude kehtestamisest.
- **Väärtustame põllumajandust** kui valla olulist ettevõtlussektorit ja töödandjat hajaasustuses.
- Loome alustavatele ja väikeettevõtetele Laagris asuvas vallavalitsuse majas vabanevatesse ruumidesse jagatud kontori (coworking) kasutamise võimalused.
- Töötame välja turismistrateegia, kaardistame **turismiteenuste pakkujad**, turismiväärtuslikud alad ja viidastame need. Toetame valla turismivaldkonna ettevõtete ja asutuste võrgustiku toimimist.
- Eelistatult toetame strateegiliselt olulist (nii riiklikul kui kohalikul tasandil) ning avalikku huvi arvestavat **vastutustundlikku ettevõtlust**.

E-TEENUSED & INFOÜHISKOND

- Seame eesmärgiks muuta Saue vald **infoühiskonna teenäitajaks**. Asjaajamine Saue vallaga peab olema võimalik elektroonilisi kanaleid pidi hoolimata elaniku elukohast.
- **E-lahendused** saavad valla haldusprotsessi loomulikuks osaks. Rakendame ja arendame uusi IT-lahendusi vastavalt elanike vajadustele (nt koolibussi asukoha reaalajas jälgimise süsteem) ning tagame võimalusel info kättesaadavuse avalike andmetena.